

Opiniepeiling Nijmeegse stadsbrug

Inspiratie voor vormgevers

Inhoudsopgave

1	<u>Samenvatting</u>	3
2	<u>Inleiding</u>	4
3	<u>Vormgeving</u>	5
3.1	Traditioneel of eigentijds	5
3.2	Wel of geen nieuw icoon	6
3.3	Type brug	7
4	<u>Ambities en wensen</u>	9
4.1	Mening over ambities college	9
4.2	Extra wensen	10
5	<u>Aanvullende opmerkingen</u>	13

1 Samenvatting

Nijmegen is dringend toe aan een tweede oeververbinding, om de bereikbaarheid van de stad te vergroten, en de bestaande stad met de Waalsprong te verbinden. Daarom wordt vanaf 2010 een nieuwe brug gebouwd, die eind 2012 gereed zal zijn.

Het gemeentebestuur wil graag weten wat inwoners van Nijmegen belangrijk vinden voor het ontwerp van de Stadsbrug. De uitkomsten van deze opiniepeiling¹ onder 1882 Nijmegenaren worden onderdeel van het aanbestedingsdossier in de vorm van een Sfeerdocument. Daarnaast worden de uitkomsten gebruikt om de eisen en wensen uit het zogenaamde Ambitiedocument Beeldkwaliteit aan te scherpen. De gemeente wil diverse meningen uit de stad aan de uiteindelijke ontwerpers van de nieuwe brug meegeven ter inspiratie.

De opiniepeiling is aangekondigd in weekblad De Brug, dagblad De Gelderlander en de gemeentelijke website. Op 24 mei 2008 vond daarnaast een "stadsbrugmarkt" plaats in het stadhuis met ongeveer 200 bezoekers. Ook hier kon de vragenlijst ingevuld worden.

Samenvattend zijn dit de voorkeuren van de deelnemers aan de opiniepeiling als het gaat om het ontwerp van de nieuwe Nijmeegse Stadsbrug:

- *de voorkeur qua vormgeving ligt bij een eigentijdse uitstraling;*
- *de vormgeving moet een gelijkwaardig samenspel zijn met de bestaande bruggen bij Nijmegen;*
- *uit de peiling komt een duidelijke voorkeur voor het brugtype boogbrug naar voren;*
- *de nieuwe stadsbrug is vooral een comfortabele en veilige verkeersbrug;*
- *interessante wensen (uit een lijst van opties) zijn extra (rol)trappen voor wandelaars en fietsers; een vorm van energiewinning op de brug, bijvoorbeeld zonnecollectoren of warmtewinning uit asfalt; en een aparte busbaan.*
- *de deelnemers aan de opiniepeiling vragen naast het bovenstaande aandacht voor zaken als een snelle realisatie van de brug, een hogere verkeerscapaciteit, bescherming van het langzaam verkeer en bijzonder kleurgebruik.*

¹ Dit onderzoek betreft géén voor Nijmegen representatief onderzoek, maar een betrouwbare opiniepeiling onder betrokken Nijmegenaren.

2 Inleiding

Een nieuwe brug voor Nijmegen

Nijmegen is dringend toe aan een tweede oeververbinding om de bereikbaarheid van de stad te vergroten en de bestaande stad met de Waalsprong te verbinden. Daarom wordt vanaf 2010 een nieuwe brug gebouwd die eind 2012 gereed zal zijn.

Deze Stadsbrug zorgt niet alleen voor een betere bereikbaarheid maar ook voor een betere spreiding van het verkeer over de stad. Vanaf de Neerbosscheweg loopt er inde toekomst een route van ca. 4,5 kilometer via de Energieweg naar de Prins Mauritssingel in de Waalsprong, de huidige A325. In het najaar van 2008 start de aanbesteding van de Stadsbrug. De partij die de beste brug ontwerpt binnen een vastgesteld budget mag de brug gaan bouwen. De technische eisen zijn hierbij heel hard. Wie daar niet aan voldoet, valt af. Vervolgens wordt gekeken welk ontwerp het meest tegemoet komt aan de gemeentelijke wensen. Naar verwachting wordt begin 2010 een marktpartij geselecteerd.

Inspiratie voor vormgevers

Het gemeentebestuur van Nijmegen wil graag weten wat inwoners van Nijmegen belangrijk vinden voor het ontwerp van de Stadsbrug. De uitkomsten van de opiniepeiling worden onderdeel van het aanbestedingsdossier, in de vorm van een Sfeerdocument. Daarnaast worden de uitkomsten gebruikt om de eisen en wensen uit het zogenaamde Ambitiedocument Beeldkwaliteit aan te scherpen. De gemeente wil diverse meningen uit de stad aan de uiteindelijke ontwerpers van de nieuwe brug meegeven ter inspiratie.

Opiniepeiling versus steekproefonderzoek

Er is voor gekozen deze meningspeiling uit te voeren in de vorm van een meting bij het Nijmeegse digitaal stadspanel, gecombineerd met een open deelname onder Nijmegenaren.

In de loop van 2005 heeft de afdeling Onderzoek en Statistiek het digitaal stadspanel Nijmegen opgebouwd. Het gaat om een groep volwassen Nijmegenaren, die zich bereid hebben getoond om enkele keren per jaar via internet een enquête van de gemeente in te vullen. Het digitaal stadspanel is geen perfecte afspiegeling van de volwassen Nijmeegse bevolking. Wel is bij het opbouwen van het panel zo goed mogelijk geprobeerd alle geledingen uit de stad vertegenwoordigd te laten zijn. Dat is gedaan door ervoor te zorgen dat er voldoende ouderen in het panel zitten en dat de panelleden goed over de verschillende stadsdelen gespreid zijn. Het laatste is goed gelukt, het eerste redelijk; ouderen zijn in het panel licht ondervertegenwoordigd. Uit een eerdere peiling weten we dat de hoogopgeleiden in het panel oververtegenwoordigd zijn.

De opiniepeiling is aangekondigd in weekblad De Brug, dagblad De Gelderlander en de gemeentelijke website. Op 24 mei 2008 vond daarnaast een "stadsbrugmarkt" plaats in het stadhuis, met ongeveer 200 bezoekers. Ook hier kon de vragenlijst ingevuld worden. 1.439 panelleden hebben deelgenomen aan het onderzoek naar de stadsbrug. Daarnaast vulden 443 'overige Nijmegenaren' online dezelfde vragenlijst in. In totaal gaat het dus om 1.882 deelnemers aan deze opiniepeiling.

Dit onderzoek betreft géén voor Nijmegen representatief onderzoek, maar een betrouwbare opiniepeiling onder betrokken Nijmegenaren.

3 Vormgeving

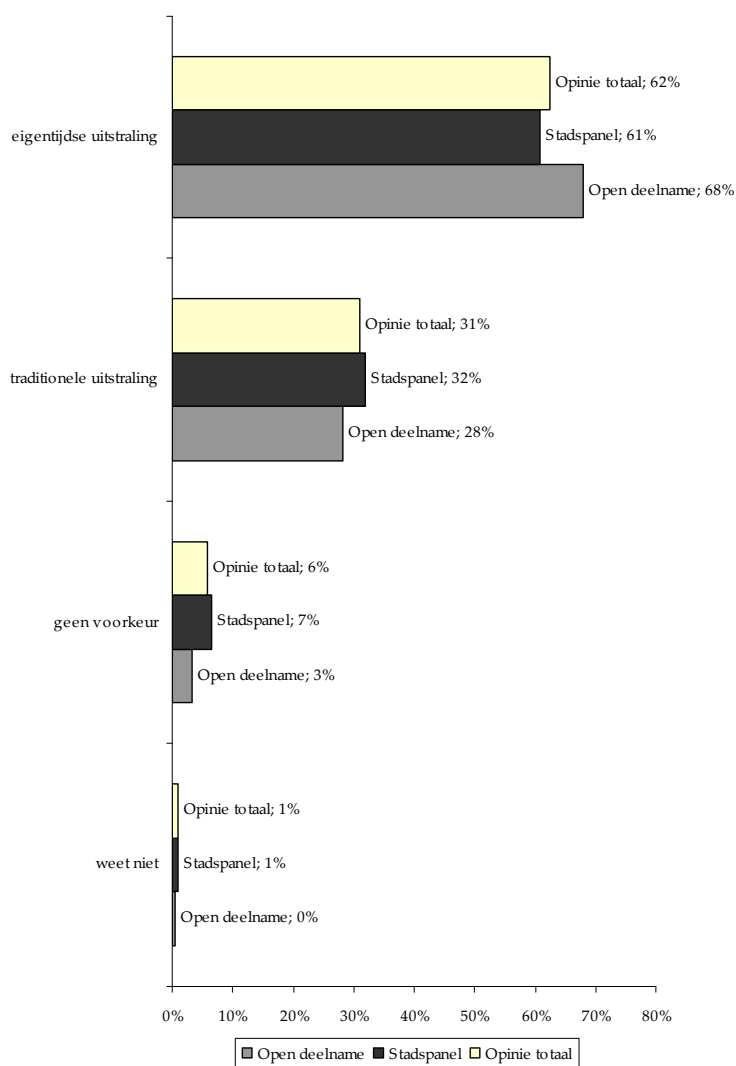
Welke meningen over de vormgeving en de uitstraling van de nieuwe stadsbrug, over de verhouding tot de bestaande bruggen en over het type brug zijn er vastgelegd?

3.1 Traditioneel of eigentijds

Graag een eigentijdse uitstraling

Allereerst is aan het opiniepanel (het digitaal stadspanel) en aan overige deelnemers gevraagd welke voorkeur zij hebben als het gaat om de vormgeving en uitstraling van de nieuwe brug. De voorkeur ligt bij een eigentijdse uitstraling: 62% geeft dit aan, terwijl 31% van de deelnemers aan de opiniepeiling een traditionele uitstraling preferereert. Totaal 6% heeft op dit punt geen voorkeur, terwijl 1% het niet weet.

Figuur 1: Een traditionele of eigentijdse uitstraling?

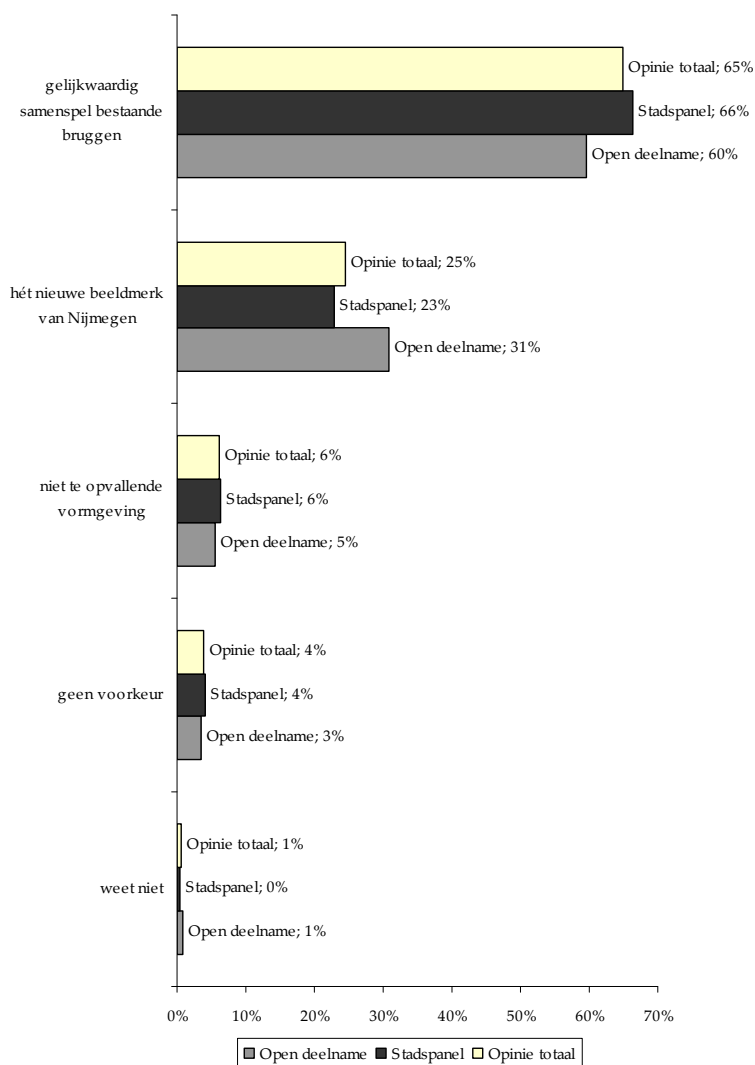
3.2 Wel of geen nieuw icoon

Gelijkwaardig samenspel

De huidige Nijmeegse bruggen over de Waal, de oude Waalbrug en de spoorbrug met daaraan de wandel – en fietsbrug de Snelbinder, hebben een heel eigen gezicht. Hoe moet het ontwerp van de nieuwe stadsbrug zich hiermee verhouden?

Bijna 2/3e van de deelnemers aan de opiniepeiling (65%) vindt dat de vormgeving van de stadsbrug een gelijkwaardig samenspel moet zijn met de bestaande bruggen bij Nijmegen. Eén op de vier (25%) geeft aan dat de brug hét nieuwe beeldmerk van Nijmegen moet worden, met een opvallende vormgeving. Ruim 6% vindt dat de bestaande bruggen samen het beeldmerk van Nijmegen vormen, en dat de nieuwe brug een niet te opvallende vormgeving moet krijgen.

Figuur 2: Hét nieuwe beeldmerk?

3.3 Type brug

Het stadsbestuur zal vooraf geen brugtype voorschrijven voor de nieuwe stadsbrug. Er wordt veel creativiteit van de particuliere bouwers verwacht. Een hangbrug (zoals de Golden Gate-brug bij San Francisco) blijkt bij Nijmegen niet toepasbaar, dat is al bekend. Aan de opiniedeelnemers is gevraagd voor welke van een drietal brugtypen zij een voorkeur hebben: de zogenaamde kokerliggerbrug, een tuibrug of een boogbrug.

Figuur 3: Montagefoto kokerliggerbrug

Figuur 4: Montagefoto tuibrug

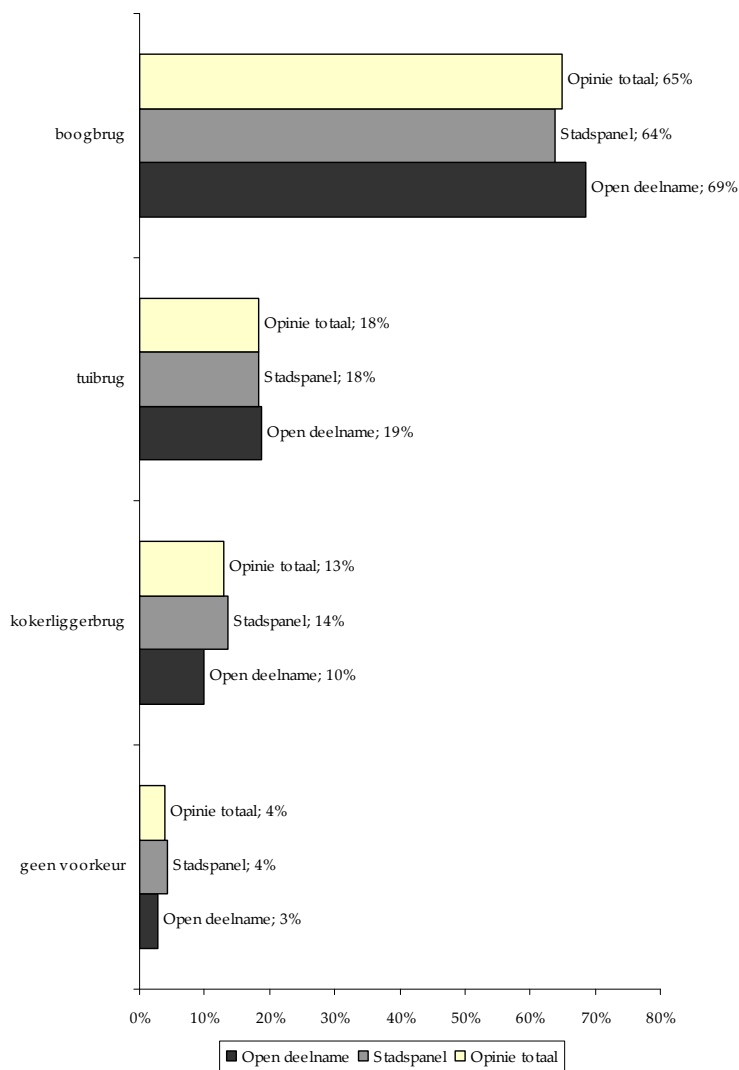
Figuur 5: Montagefoto boogbrug

Boogbrug favoriet

Uit de peiling komt een duidelijke voorkeur voor de boogbrug naar voren: 65% van de deelnemers geeft deze preferentie aan. De tuibrug is door 18% verkozen, de kokerligger door 13%. Bijna 4% heeft geen voorkeur.

Figuur 6: Voorkeur type brug

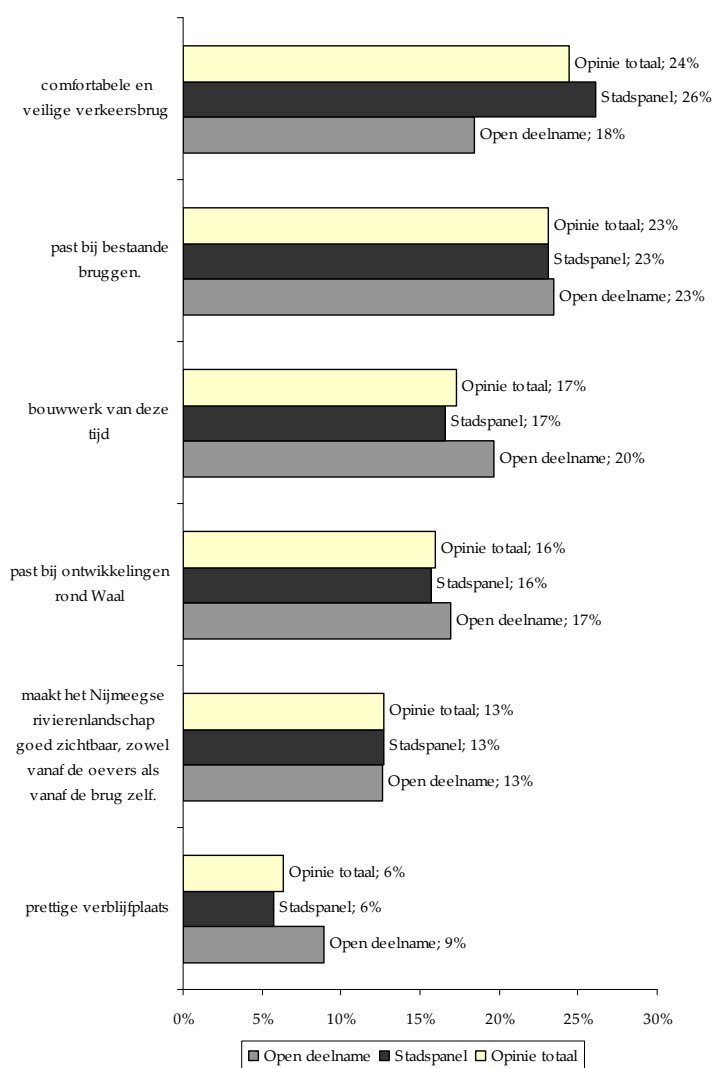

4 Ambities en wensen

4.1 Mening over ambities college

Het college van B&W heeft als het gaat om de stadsbrug meerdere ambities uitgesproken. Deze zijn vereenvoudigd, en in de vorm van stellingen aan de deelnemers aan de opiniepeiling voorgelegd. Hen is gevraagd de 2 uitspraken aan te geven die hen het meest aanspreken. Onderstaande figuur is daarom gebaseerd op het aantal antwoorden.

Figuur 7: Welke 2 stellingen spreken u het meeste aan (% *betreft aantal antwoorden*)?

Verkeersfunctie en verhouding met bestaande bruggen staan voorop

Er zijn 2 stellingen die met 24% respectievelijk 23% van de antwoorden boven de rest uitspringen:

1. de nieuwe stadsbrug is een comfortabele en veilige verkeersbrug;
2. de nieuwe stadsbrug past heel goed bij de bestaande Nijmeegse Waalbruggen.

Andere stellingen waren (in aflopend belang):

3. de nieuwe stadsbrug is een bouwwerk van deze tijd, zowel qua techniek als qua ontwerp (17% antwoorden);
4. de nieuwe stadsbrug past goed bij de nieuwe ontwikkelingen rond de Waal, zoals dijkteruglegging en nieuwbouw aan beide zijden van de rivier (16% antwoorden);
5. de nieuwe stadsbrug maakt het Nijmeegse rivierenlandschap goed zichtbaar, zowel vanaf de oevers als vanaf de brug zelf (13% antwoorden);
6. de nieuwe stadsbrug is een prettige plaats om te verblijven, zowel op de brug als in de directe omgeving (6% antwoorden).

4.2 Extra wensen

Het stadsbestuur wil minimaal een brug met 2x2 rijstroken en een fietspad waar je ook op kunt wandelen. Maar waar denken Nijmegenaren nog meer aan, als het gaat om het programma? Wenst men beeldende kunst op of bij de brug? Of extra verlichting om de brug 's avonds opvallend in het licht te zetten en de vorm te benadrukken? Of denkt men aan zonnecollectoren? Om in beeld te brengen welke extra wensen er leven bij burgers is de opiniedeelnemers gevraagd maximaal 2 items aan te geven, uit een lijst van 8 opties, die zij aan het programma van de brug willen toevoegen.

Van extra roltrappen tot energiewinning op de brug

Eén wens springt met totaal 21% van de antwoorden boven de rest uit:

1. extra (rol)trappen voor wandelaars en fietsers, zodat je op meer punten de brug op en af kunt.

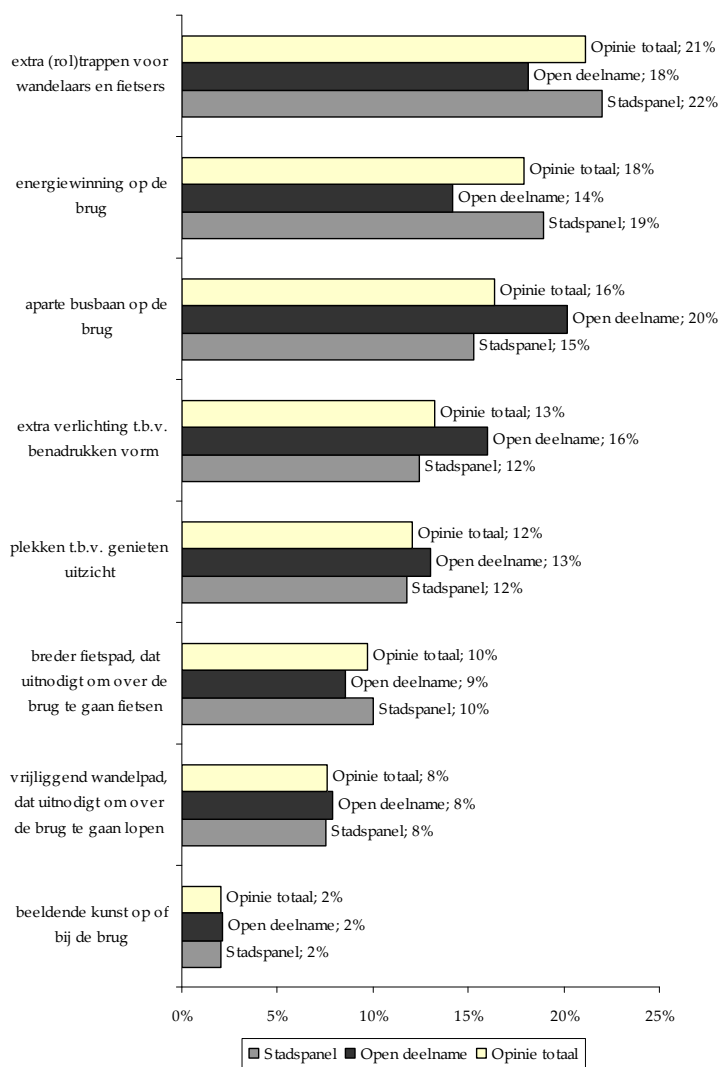
Ook de volgende 2 wensen zijn veelgenoemd door deelnemers aan de opiniepeiling:

2. energiewinning op de brug, bijvoorbeeld zonnecollectoren of warmtewinning uit asfalt (18% antwoorden);
3. een aparte busbaan op de brug (16% antwoorden).

Andere opties zijn (veel) minder gesteund (in aflopend belang):

4. extra verlichting om de brug 's avonds opvallend in het licht te zetten en de vorm te benadrukken (13% antwoorden);
5. plekken op de brug waar wandelaars en fietsers kunnen genieten van het uitzicht (12% antwoorden);
6. een breder fietspad, dat uitnodigt om over de brug te gaan fietsen (10%);
7. een apart, vrijliggend wandelpad, dat uitnodigt om over de brug te gaan lopen (8% antwoorden);
8. beeldende kunst op of bij de brug (2% antwoorden).

Figuur 8: Extra wensen (% betreft aantal antwoorden)

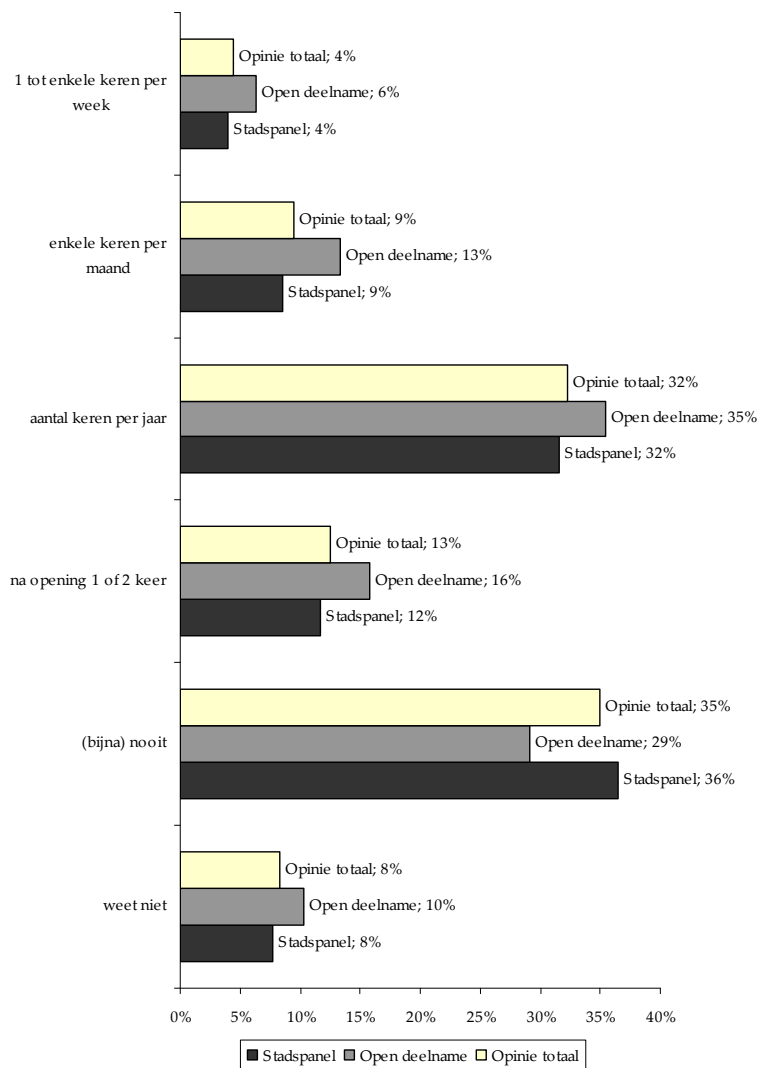

Gebruik wandelen of hardlopen beperkt?

De stadsbrug krijgt in elk geval een fietspad. De gemeente denkt nog na over de noodzaak tot een apart voetpad. Het gaat immers om een lange brug van 1.500 meter. Ter vergelijking: de bestaande Nijmeegse bruggen zijn van trap tot trap ca. 600 meter lang. Een alternatief is een gecombineerd voetpad en fietspad. Interessant is daarom het ingeschat toekomstig gebruik voor wandelen of hardlopen. Dit geeft informatie ten behoeve van de afweging rond een gecombineerd voet-/fietspad.

Bij elkaar 13% van de deelnemers aan de opiniepeiling denkt de brug wekelijks of enkele keren per maand te voet te gaan oversteken. Bijna 1/3e (32%) enkele keren per jaar en ruim 1/3e (35%) nooit of bijna nooit.

Figuur 9: Toekomstig gebruik voor wandelen of hardlopen

5 Aanvullende opmerkingen

De deelnemers aan de opiniepeiling is gevraagd of zij nog aanvullende opmerkingen over de vormgeving van de stadsbrug wilden plaatsen. Daar is veel gebruik van gemaakt.

De meest genoemde thema's zijn:

- snelle aanleg vereist (32 reacties);
- 2x2 rijstroken onvoldoende toekomstvast qua verkeersintensiteit (29 reacties);
- let op hinderaspecten langzaam verkeer (25 reacties);
- kleurgebruik belangrijk (24 reacties);
- functionaliteit qua verkeersafwikkeling belangrijker dan vormgeving (16 reacties);
- pleidooi voor beeldbepalend ontwerp (14 reacties) of terughoudend ontwerp (7 reacties);
- brug moet vooral doorstroming autoverkeer bevorderen en verkeersdruk in de stad wegnemen (14 reacties);
- ruimte voor een trambaan (9 reacties);
- goede op- en afritten voor fietsers (7 reacties);
- respecteer de relatie met het rivierenlandschap (6 reacties);
- sociale veiligheid (6 reacties);
- een dubbeldeks brug (6 reacties).

Hoewel het feitelijk niet de vormgeving betreft, vragen veel opiniedeelnemers aandacht voor een snelle aanleg van de brug. Twee voorbeelden:

"Eenvoud en functie vind ik belangrijk. En een snelle uitvoering omdat de brug broodnodig is."

"Opschieten, ik wil er ook nog van genieten. Ben pas 83. Nou eens een keertje doorbijten en niet lang OH-en."

Ook het aantal rijstroken leidde tot veel reacties, met als kern dat men 2x2 rijstroken voor de toekomst niet voldoende vindt.

"Hou rekening met het groeiende verkeersaanbod voor wat betreft het aantal rijstroken, beter ineens goed dan over een aantal jaren de boel voor veel extra geld te verbouwen en de brug (gedeeltelijk) af te moeten sluiten."

"Bij voorkeur 2x3 rijstroken, of eventueel een (5e) midden strook die spitsafhankelijk in beide richtingen kan worden ingezet."

"Maak hier een functionele brug met ruime verkeerscapaciteit van; liever nu teveel stroken dan straks weer te weinig."

"Maak hem zo ruim, dat in de toekomst extra rijstroken mogelijk zijn als de verkeersontwikkeling daarom vraagt (tramverbinding, vrije busbanen, etc)."

Aandacht voor hinderaspecten is gevraagd, vooral voor het langzaam verkeer op de brug en voor omliggende woongebieden.

"Geluidsisolatie tussen autoweg en fietsweg, goed/stil wegdek zijn van belang voor zowel automobilist als recreanten!"

"Op de brug moeten voetgangers, hardlopers en fietsers goed afgeschermd worden van de auto's en uitlaatgassen" "Denk aan windbescherming!"

"'n stille brug"

"Het zou prettig zijn als het wegdek van de brug 'fluisterasfalt' krijgt, zoals op meer plekken in Nijmegen ligt. Geluid draagt gemakkelijk erg ver over het water."

Aanvullende opmerkingen zijn er ook gemaakt als het gaat om kleurgebruik. Men vraagt bijvoorbeeld om natuurlijke kleuren, heldere en lichte kleuren, groen als symbool voor een groene stad, de NEC-kleuren rood, zwart en groen of om het Nijmeegse dieprood.

"De kleur: nu eens geen witte of grijze brug, maar een frisse kleur(en) die toch in het landschap past."

"De kleur van de brug, wordt dat dezelfde stijl als de huidige Waalbrug? Of kan het ook in de kleuren van Nijmegen/NEC? Misschien kun je ook een mooie tekst op laten zetten of een gedicht dat met Nijmegen te maken heeft."

Een aantal aanvullingen hebben de strekking dat functionaliteit qua verkeersafwikkeling belangrijker is dan de vormgeving van de brug. Aangegeven is dat (discussie over) vormgeving geen belemmering mag vormen voor de voortgang.

"Ik zie de nieuwe brug als een kans om een nieuw visitekaartje af te geven van Nijmegen. Maar de belangrijkste functie moet toch zijn een betere verkeersafwikkeling."

"Praktisch gaat voor tierelantijntjes."

Deelnemers aan de opiniepeiling lichten hun keuze voor een beeldbepalende brug toe. Of pleiten juist voor een terughoudende vormgeving. Enige citaten:

"Met lef, ambitie en slim gebruik maken van de professionele creativiteit die overal aanwezig is, kan deze brug worden wat de Erasmusbrug voor Rotterdam is geworden, een nieuw baken dat de stad definieert."

"De bestaande Waalbruggen zijn degelijk, maar stralen ook iets 'ouds', iets 'van vroeger' uit. Het zou mooi zijn als de nieuwe brug qua vormgeving en materiaal het Nieuwe Nijmegen uitbeeld."

"Graag een eigentijdse, spraakmakende vormgeving die harmonieert met de twee andere bruggen."

"Het zou mooi zijn als de brug hypermodern is maar een knipoog geeft naar de andere 2 bruggen."

"De nieuwe brug moet in de tijdslijn liggen van de bruggen waalbrug, spoorbrug, nieuwe brug. Dus een ontwerp van deze tijd. Passend bij de twee andere bruggen. Als je ze in een view ziet moet je de tijdslijn zien."

"Ik zou graag een mooie overgang/overloop zien tussen het "industriële" op de ene oever, het wonen op de andere oever en de "natuur/rivierenlandschap". De brug moet dat verbinden en benadrukken."

"Een brug met ruimte voor alle verkeer, maar ook een brug, die bij de stad hoort en niet een te hoge snelwegbrug!!"

"Ergens vind ik dat de nieuwe brug modern en van deze tijd moet zijn, maar aan de andere kant dient het wel aan te sluiten bij de twee traditionele bruggen (zeker omdat deze schitterend en beeldbepalend zijn). Dat vraagt om een gebalanceerd ontwerp."

"Ik zou de voorkeur geven aan een ontwerp dat het gevoel dat Nijmegen een stad is, vergroot. Een brug met ballen! Dat zou ook mooi aansluiten bij de plannen die er liggen voor Koers West, dat is nou een project waar je als stadsbewoner blij mee wordt."

"Zorg dat het een Nijmeegse brug wordt die past bij de uitstraling van de stad. Dus mooi, met karakter, een 'warme' brug!"

Ook is toegelicht dat de brug vooral moet bijdragen aan de doorstroming van het autoverkeer.

"Oude Waalbrug moet meest kenmerkend voor Nijmegen blijven, niet de nieuwe brug, die moet vooral doorstroom verkeer verbeteren."

"De brug moet veilig zijn en de verkeersdrukke wegnemen vooral als er bijvoorbeeld een ongeluk is gebeurd op de A73."

"Graag voldoende op- en afritten voor auto's bij de brug of de weg naar de brug."

Aandacht is gevraagd voor (extra) ruimte voor een trambaan en voor goede op- en afritten voor fietsers. Daarbij is o.m. gesproken over een gecombineerde bus-trambaan of over een busbaan als toekomstige trambaan. De op- en afritten voor fietsers naar de huidige fietsbrug zijn genoemd als voorbeeld hoe het vooral niet moet. Ook wijzen meerdere deelnemers op het belang van de relatie met het rivierenlandschap en voldoende sociale veiligheid voor wandelaars en fietsers (vooral 's avonds). Een aantal doet de suggestie een dubbeldeks brug aan te leggen.

"Waarom geen dubbeldeksbrug voor scheiding van bus, fiets en lopers als bovendek en doorgaand verkeer van vracht- en particuliere auto's of te wel woon,werkverkeer benedendeks?"

Tenslotte enige originele suggesties van deelnemers aan de opiniepeiling.

Is het niet mogelijk, zoals in Sydney het geval is, om mensen de mogelijkheid te bieden bovenop over (een deel van) de bogen van de brug te lopen. Dit zou een geweldige extra attractie zijn voor Nijmegen, en op die manier heb je een nog veel mooier uitzicht.

Het milieu aspect is niet echt aan de orde gekomen. In Sneek wordt op het moment een houten brug gebouwd van Accoya. Dit is een erg milieuvriendelijke verduurzaamde houtsoort met grote constructie toepassingen.

"Informatie borden over de uitzichten op de brug. Zoals de historie en oude foto's van hoe het er vroeger heeft uitgezien."

"De brug energie op laten leveren. Dus niet met spots aanstralen maar met LED's. daarnaast kleine windturbines erop. Ook Vasim-gebouw betrekken in ontwerp."

*"Denk niet te veel in traditionele verkeerskundige oplossingen: deze beperken!
Dus laat met name NIET verkeerskundigen meedenken over het ontwerp (natuurlijk wel over techniek, logistiek en verkeersafwikkeling)"*

"De brug moet een eigen naam krijgen!"

"Als saluut aan het bloemendorp Lent een vormgeving waarin een bloemen- en/of kassenvorm tot uiting komt."

"Is het mogelijk om de brug ook een woonbestemming te geven (appartementen), kantoorruimte en horeca?"

"Begin aub zo snel mogelijk en maak/reserveer ruimte om later nog zaken te kunnen toevoegen, als er wel meer budget is."

"(...) gezien de historische locatie lijkt het mij gepast hier een koppeling te maken met de bevrijding van Nijmegen (september 1944)" en "Het Oorlogsmonument Waal Crossing dient ingepast te worden en beschermd te worden binnen de plannen van de nieuwe brug."

"Dat hij er komt is het belangrijkste !!!!"